

LINII DIRECTORII PENTRU FURNIZORII DE SERVICII INTERNET PRIVIND DREPTURILE OMULUI

Elaborate de Consiliul
Europei în colaborare
cu Asociația Europeană
a Furnizorilor de Servicii
Internet (EuroISPA)

<http://eap-pcf-eu.coe.int>

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Direcția Generală pentru drepturile
omului și afaceri juridice
Consiliul Europei
F-67075 Strasbourg Cedex

Prima tipărire, iulie 2008
Tipărit de Consiliul Europei

Elaborate de Consiliul Europei,
în strânsă cooperare cu Asociația
Europeană a Furnizorilor de Servicii
Internet (EuroISPA), aceste orientări
oferă repere pentru furnizorii
de servicii Internet (ISP) privind
drepturile omului. Subliniind totodată
importanța ISP-urilor în furnizarea
serviciilor-cheie pentru utilizatorul de
Internet, cum ar fi serviciile de acces,
e-mail sau conținut, acestea vizează
siguranța utilizatorilor și dreptul lor
la viața privată și la libertatea de
exprimare. Prevederile ghidului insistă
asupra faptului că furnizorii trebuie
să conștientizeze impactul pe care
îl poate avea activitatea lor asupra
drepturilor omului.
Pentru mai multe informații cu privire
la activitățile Consiliului Europei și
EuroISPA: www.coe.int ·
www.euroispa.org

ISBN 978-9975-87-204-1
© Consiliul Europei, decembrie 2016
Editat și imprimat la Bons Offices

LINII DIRECTORII PENTRU FURNIZORII DE SERVICII INTERNET PRIVIND DREPTURILE OMULUI

Elaborate de Consiliul
Europei în colaborare
cu Asociația Europeană
a Furnizorilor de Servicii
Internet (EuroISPA)

Chișinău, decembrie 2016

Programmatic Cooperation Framework for Armenia, Azerbaijan, Georgia, Republic of Moldova, Ukraine and Belarus

Această ediție este publicată în contextul implementării programului privind edificarea societății informaționale și Guvernanța Internetului al Cadrului de cooperare programatică al Uniunii Europene și Consiliului Europei pentru anii 2015-2017: „Consolidarea respectării drepturilor omului în procesul de implementare a Agendei Digitale a Republicii Moldova”.

Acest proiect comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei are drept scop creșterea gradului de conștientizare și respectarea drepturilor omului, în special a libertății de exprimare și a vieții private, în contextul dezvoltării societății informaționale în Republica Moldova.

Consiliul Europei (CoE) și Uniunea Europeană (UE) sunt organizații separate, cu roluri diferite, dar complementare, care acționează împreună pentru a promova drepturile omului, democrația și statul de drept. Cele două organizații conlucrează strâns, în domeniile de interes comun, în special în materia de promovare a drepturilor omului și a democrației în Europa și în regiunile învecinate. Cooperarea dintre UE și CoE permite fiecărei organizații să beneficieze de competențele specifice ale celeilalte, astfel susținându-se reciproc în activitatea lor. Pentru mai multe informații privind Cadrul de cooperare programatică pentru Parteneriatul Estic: <http://eap-pcf-eu.coe.int>.

Elaborarea acestei publicații a fost posibilă cu susținerea financiară a proiectului comun între Uniunea Europeană și Consiliul Europei. Opiniile exprimate în cadrul acestei publicații nu pot fi considerate drept opinie oficială a Uniunii Europene.

Drepturile de autor și proprietate privind originalul publicației aparțin Consiliului Europei.

” Guvernele, sectorul privat și alți actori au datoria de a respecta drepturile omului atât în mediul off-line cât și în cel on-line. Vom munci împreună pentru aplicarea prevederilor acestui Ghid și asigurarea accesului la căi eficiente de atac utilizatorilor de Internet, atunci când se consideră că drepturile lor au fost restricționate sau încălcate.

Thorbjørn JAGLAND
Secretarul General al Consiliului Europei

Cuprins

ÎNȚELEGEREA ROLULUI ȘI A POZIȚIEI FURNIZORILOR DE SERVICII INTERNET ÎN RESPECTAREA ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR OMULUI	6
Domeniul de aplicare a acestor orientări	7
ORIENTĂRI PENTRU FURNIZORII DE SERVICII DE INTERNET PRIVIND DREPTURILE OMULUI	8
Orientări pentru ISP-urile care furnizează servicii de acces	8
Orientări pentru ISP-urile care furnizează alte servicii ale societății informaționale (stocare, aplicații și conținut)	10
Orientări pentru ISP-uri cu privire la dreptul la respectarea vieții private și protecția datelor	11
EXTRASE DIN STANDARDELE EXISTENTE ALE CONSILIULUI EUROPEI RELEVANTE PENTRU ROLURILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE ISP-URILOR	13
Recomandarea nr. R (99) 5 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la protecția vieții private pe Internet	13
Declarația Comitetului de Miniștri cu privire la libertatea de comunicare pe Internet	15
Declarația Comitetului de Miniștri cu privire la drepturile omului și statul de drept în societatea informațională	17
Recomandarea nr. Rec (2007) 11 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la promovarea libertății de exprimare și informare în noul mediu de informare și comunicare	17
Recomandarea nr. Rec (2007) 16 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la măsurile de promovare a valorii serviciului public pe Internet	18
Recomandarea nr. CM/Rec (2008) 6 cu privire la măsurile de promovare a respectării libertății de exprimare și de informare în raport cu filtrele pe Internet	18

” Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății, a moralei, a drepturilor și libertăților altora.

Articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului

” Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare și informare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații și idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Articolul 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Înțelegerea rolului și a poziției furnizorilor de servicii Internet în respectarea și promovarea drepturilor omului

1. Furnizorii de servicii de Internet (ISP) oferă societății un serviciu public cu o valoare considerabilă, prin punerea la dispoziție a infrastructurii și a serviciilor de bază, care le permit utilizatorilor să acceseze și să folosească Internetul, și astfel să-și exercite dreptul de a beneficia de societatea informațională.
2. ISP-urile beneficiază de o poziție și de o posibilitate unică de a promova exercitarea și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În plus, furnizarea de servicii de Internet devine din ce în ce mai mult o condiție preliminară pentru o democrație participativă cuprinzătoare. ISP-urile joacă, de asemenea, un rol important în raport cu statele care se angajează să protejeze și să promoveze aceste drepturi și libertăți, ca parte a obligațiilor lor de drept internațional.
3. ISP-urile oferă clienților o varietate de servicii, fie în calitate de furnizori de acces sau de furnizori ai altor servicii ale societății informaționale (furnizori de aplicații, furnizori de conținut și/sau furnizori de găzduire). În acest ghid se admite că nu toate ISP-urile au aceleași roluri și responsabilități față de utilizatori, dar că acestea pot depinde de tipul de servicii prestate de ISP-uri și de segmentul de clienți căruia i se adresează.
4. Furnizorii de acces facilitează accesul la Internet și, respectiv, la o diversitate de informații, culturi și limbi; sunt adeseori primul punct de contact și de încredere pentru utilizatori. Rolul lor reprezintă o condiție preliminară pentru ca utilizatorii să aibă capacitatea și posibilitatea de a accesa ofertele societății informaționale, în special, de a căuta și de a împărtăși informații și idei, de a crea și de a avea acces la cunoaștere și la educație.
5. Furnizorii de acces, în special cei care deservește utilizatorii privați și familiile, pot fi percepuți ca îndeplinind un rol parțial de serviciu public prin care promovează drepturile clienților lor de a beneficia de societatea informațională și, în acest scop, consolidează modul în care aceștia își pot exercita și se pot bucura de drepturile și libertățile lor.
6. Punerea în aplicare de către furnizorii de acces și, îndeosebi, furnizorii de servicii de găzduire a deciziilor și acțiunilor privind accesibilitatea serviciilor (de exemplu, înlăturarea, blocarea sau filtrarea conținutului), poate avea un impact aparte asupra drepturilor și libertăților utilizatorilor.
7. ISP-urile au acces la diverse cantități de informații (date privind conținutul și/sau traficul), ceea ce subliniază rolul important și poziția lor privind drepturile și libertățile utilizatorilor. ISP-urilor nu ar trebui să le fie impusă obligația generală de a moni-

toriza activ conținutul și traficul de date. Cu toate acestea, pot exista cazuri speciale, definite de lege și în temeiul unor ordine specifice, când este necesar ca un ISP să acorde asistență pentru monitorizarea conținutului sau a datelor, să comunice informații despre un utilizator unui terț. Astfel de cazuri ar putea avea impact asupra libertății de exprimare sau asupra dreptului la viața privată.

8. În general, există un potențial considerabil ca ISP-urile, în special furnizorii de găzduire și de conținut, să promoveze oportunitățile și beneficiile societății informaționale, iar acest lucru ar trebui subliniat și comunicat utilizatorilor, statelor și, cel mai important, furnizorilor înșiși.

9. În această privință, ISP-urile sunt încurajate să ia notă, să discute, să depună toate eforturile pentru a se conforma cu următoarele orientări din prevederile acestui ghid și să ia în considerare trimiterea la acestea pe site-urile proprii și în contractele cu utilizatorii finali.

10. De asemenea, ISP-urile, în colaborare cu asociațiile de ISP-uri, cu statele membre și, unde este cazul, cu sprijinul Consiliului European, sunt încurajate să-și informeze personalul-cheie din cadrul organizațiilor lor cu privire la orientările respective și la problemele vizate de acestea.

11. Asociațiile de ISP-uri pot juca un rol important prin asumarea responsabilității colective în ceea ce privește sensibilizarea și oferirea de informații referitoare la stipulările acestor orientări. Acestea sunt încurajate să promoveze activ respectivele orientări în rândul membrilor lor, făcând referire la ele sau introducându-le în propriile coduri de conduită și oferind expertiză.

12. ISP-urile pot alege informațiile care ar trebui oferite clienților de comun acord cu asociațiile de ISP-uri, îndeosebi în cazul întreprinderilor mici și în acele situații în care informațiile nu sunt specifice furnizorului (cum e cazul informațiilor legate de riscurile Internetului). Asociațiile de ISP-uri pot contribui și mai mult la armonizarea informațiilor necesare utilizatorilor și pot oferi cunoștințe cu privire la stipulările ghidului. În plus, acestea pot coopera și face schimb de informații cu structurile existente în domeniul siguranței pe Internet, cum ar fi programul european Safer Internet Plus.

13. Orientările date nu aduc atingere obligațiilor aplicabile ISP-urilor și activității acestora, în temeiul legislației naționale, europene și internaționale și trebuie corelate cu acestea.

DOMENIUL DE APLICARE A ACESTOR ORIENTĂRI

14. Următoarele orientări sunt grupate în mai multe capitole, în funcție de rolurile respective ale ISP-urilor. Primul capitol se referă la furnizorii de acces la Internet (furnizori de servicii de acces la Internet la cerere sau dedicate). Al doilea capitol se referă la furnizorii altor servicii specifice societății informaționale, cum este cazul furnizorilor de servicii de stocare, de conținut și de aplicații. Al treilea capitol se referă la toți furnizorii de servicii de Internet, după caz.

15. Aceste orientări nu se aplică simplilor furnizori de tranzit.

Orientări pentru furnizorii de servicii de Internet privind drepturile omului

ORIENTĂRI PENTRU ISP-URILE CARE FURNIZEAZĂ SERVICII DE ACCES

16. Asigurați-vă că clienții dumneavoastră au acces la informațiile despre riscurile potențiale pentru drepturile, siguranța și viața lor privată online, inclusiv la informații cu privire la ceea ce faceți pentru a vă ajuta clienții să prevină aceste riscuri. Oferiți informații despre instrumentele și programele disponibile pe care clienții dvs. le pot folosi pentru a se proteja. Dacă oferiți aceste informații dvs. înșivă, asigurați-vă că sunt transmise în cel mai fidel, mai accesibil și mai actualizat mod cu putință. Dacă nu oferiți dvs. aceste informații, furnizați linkuri la surse care conțin resurse informative adecvate, în special cele realizate de asociațiile de ISP-uri sau de rețelele din domeniul siguranței pe Internet. Pot fi puse la dispoziție, în special, informații cu privire la următoarele riscuri:

16.1. Conținut ilegal și/sau dăunător, riscuri pentru copii

- Oferiți informații sau linkuri spre informații privind riscurile de a accesa sau de a contribui la diseminarea de conținut ilegal pe Internet, precum și cu privire la riscul de expunere a copiilor la conținuturi sau comportamente dăunătoare atunci când sunt online. Aceste conținuturi sau comportamente pot afecta negativ bunăstarea fizică, emoțională și psihologică a copiilor, cum ar fi pornografia online, promovarea violenței și a automutilării, a expresiilor umilitoare, discriminatorii sau rasiste ori a apologiei unei astfel de conduite, acostării (ademenirea în scopuri sexuale), intimidării, urmării și altor forme de hărțuire. Cu toate că nu trebuie să oferiți consultanță cu privire la conținuturile sau comportamentele care sunt ilegale și/sau dăunătoare, ar fi util ca informațiile pe care le oferiți să includă:
- explicații privind măsurile pe care le luați pentru a combate astfel de conținuturi sau comportamente, în special, cooperarea dvs. cu rețelele de asistență telefonică pentru excluderea conținutului ilegal (de exemplu, Inhope);
- îndrumări privind modul în care utilizatorii se pot proteja în fața riscului de a întâlni conținut sau comportamente ilegale și/sau dăunătoare (de exemplu,

prin includerea de linkuri către informații relevante disponibile pe site-urile dedicate siguranței pe Internet);

- informații despre programele informatice dedicate protecției utilizatorilor împotriva conținutului ilegal și/sau dăunător, inclusiv informații privind modul în care aceste programe funcționează și cum pot fi adaptate nevoilor individuale ale utilizatorilor.
- Oferiți informații sau linkuri către informații privind modalitățile în care clienții își pot proteja copiii în mediul online. Faceți trimitere la site-uri care au un conținut adecvat pentru copii și la resursele disponibile online din domeniul siguranței, precum Internet Literacy Handbook (Manualul de educație informațională) al Consiliului Europei (www.coe.int/internet-literacy), jocul online Through the Wild Web Woods oferit de Consiliul Europei (www.wildwebwoods.org) sau site-uri de noduri de legături privind siguranța pe Internet (www.saferinternet.org).

16.2. Riscurile în materie de securitate

- Dacă este cazul, explicați ce măsuri luați pentru a vă proteja clienții împotriva riscurilor în materie de securitate. Astfel de riscuri se referă la integritatea datelor (virusi, viermi, troieni etc.), la confidențialitatea (în cazul tranzacțiilor online, de exemplu), la securitatea rețelei sau la alte riscuri (de exemplu, phishing).
- Sensibilizați clienții sau oferiți-le linkuri spre alte informații privind modalitățile de combatere a riscurilor la siguranța lor pe Internet.

16.3. Riscuri privind viața privată

- Oferiți clienților informații sau linkuri către informații cu privire la riscurile potențiale asupra vieții lor private în timpul utilizării Internetului. Astfel de riscuri pot viza colectarea, înregistrarea și prelucrarea ascunsă de date (programe spion, realizarea de profiluri). Acolo unde este cazul, furnizați linkuri spre site-urile autorităților naționale care conțin informații despre legile în vigoare referitoare la viața privată și protecția datelor personale.
- Furnizați clienților dvs. informații suplimentare și îndrumări despre mijloacele tehnice pe care le pot folosi pentru a-și proteja viața privată (instrumente anti-spyware).

17. Atunci când clienții dvs. au nevoie de sprijin pentru excluderea riscurilor identificate mai sus, asigurați-vă că aceștia pot obține informații suplimentare prin mijloace adecvate (de exemplu, telefon, e-mail, scrisori, persoană de contact) sau oferiți-le linkuri spre resurse informaționale adecvate.

18. Fiți precauți în privința blocării sau diminuării calității serviciilor ce vizează utilizarea anumitor aplicații sau programe bazate pe un anumit protocol tehnic. Dacă aplicați limitarea lățimii de bandă, filtrați sau blocați un anumit trafic, asigurați-vă că îi informați în prealabil în mod clar pe clienții dvs. despre astfel de restricționări ale serviciului.

19. Întreruperea accesului utilizatorilor individuali constituie o restricționare a dreptului clienților dvs. de acces la beneficiile societății informaționale și de a-și exercita dreptul la libertatea de exprimare și de informare. Întreruperea accesului ar trebui efectuată numai pentru aplicarea legii sau din alte motive legitime și strict necesare, precum încălcarea obligațiilor contractuale sau abuzul cu intenție, ținând seama totodată de garanțiile juridice care pot fi aplicabile în conformitate cu legislația națională. Acolo unde este cazul, clientul ar trebui să fie avertizat și informat în mod adecvat în prealabil, să i se ofere motive adecvate pentru întreruperea accesului și să fie informat cu privire la pașii pe care îi poate urma pentru restabilirea accesului.

ORIENTĂRI PENTRU ISP-URILE CARE FURNIZEAZĂ ALTE SERVICII ALE SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE (STOCARE, APLICAȚII ȘI CONȚINUT)

20. Asigurați-vă că filtrarea sau blocarea serviciilor sunt legitime, proporționale și transparente pentru clienții dvs., în conformitate cu Recomandarea Consiliului European cu privire la măsurile de promovare a respectării libertății de exprimare și de informare în raport cu filtrele de Internet, CM/Rec (2008) 6. Informați-i pe clienții dvs. despre orice programe de filtrare sau blocare instalate pe serverele dvs. care pot duce la eliminarea sau blocarea accesului la conținut, precum și cu privire la natura filtrului (forma de filtrare, criteriile generale folosite pentru filtrare, motivele pentru care sunt aplicate filtrele).

21. În ceea ce privește filtrarea, blocarea sau eliminarea conținutului ilegal, ar trebui mai întâi să verificați caracterul ilegal al conținutului, de exemplu contactând autoritățile competente de aplicare a legii. Dacă acționați înainte să verificați, se poate considera că ați interferat cu un conținut legal și cu drepturile și libertățile celor care creează, comunică și accesează acest conținut, în special, dreptul la libertatea de exprimare și de informare.

22. Informați-vă clienții cu privire la politicile dvs. referitoare la reclamațiile privind presupusul conținut ilegal pe care l-ați putea stoca. Oferiți indicații clare publicului larg cu privire la modul în care pot fi formulate reclamațiile, precum și clienților dvs. cu privire la modul în care aceștia pot răspunde la astfel de reclamații.

23. Dacă le oferiți clienților servicii specifice de aplicații, precum mesagerie instant, e-mail, bloguri etc., ar trebui să vă asigurați că utilizarea acestor aplicații este cea mai sigură cu putință și că modul în care funcționează acestea este cunoscut de către clienții dvs. Atunci când furnizați facilități precum camere de chat sau forumuri de discuții, asigurați-vă că stabiliți reguli clare de înregistrare a utilizatorilor și de folosire a pseudonimelor, că utilizatorii sunt informați cu privire la acestea în mod clar înainte de a accesa serviciile.

24. Cu toate că nu trebuie să oferiți consultanță cu privire la conținuturile sau comportamentele care sunt ilegale și/sau dăunătoare, ar fi util să oferiți profesorilor și părinților informații privind riscurile la care pot fi supuși copiii care utilizează serviciile

dvs. (camere de discuții, forumuri etc.), în special riscurile asociate conținutului sau comportamentelor dăunătoare (ademenire, intimidare etc.).

25. Atunci când furnizați clienților aplicații de e-mail, asigurați-vă că instrumentele pe care le oferiți, cum ar fi programe de recunoaștere sau de filtrare a mesajelor nesolicitate, sunt eficiente (recunoașterea sau filtrarea mesajelor nesolicitate fără a interfera cu corespondența legitimă) și clienții dvs. sunt informați în mod corespunzător cu privire la funcționalitatea și metodologia acestora, precum și cu privire la posibilitatea de a adapta configurarea acestora.

26. Dacă le oferiți clienților servicii privind conținutul, cum ar fi servicii de știri sau informații pe pagini web, luați în calcul oferirea dreptului la replică, asigurând promptitudinea corectării informațiilor eronate în concordanță cu principiile minimale conținute de Recomandarea Consiliului Europei (2004) 16 cu privire la dreptul la replică în noul context mediatic.

ORIENTĂRI PENTRU ISP-URI CU PRIVIRE LA DREPTUL LA RESPECTAREA VIEȚII PRIVATE ȘI PROTECȚIA DATELOR

27. Stabiliți proceduri adecvate și utilizați tehnologiile disponibile pentru protejarea vieții private a utilizatorilor și a caracterului secret al conținutului și al datelor de trafic, în special prin asigurarea integrității datelor, a confidențialității, precum și a siguranței fizice și logice a rețelei și a serviciilor furnizate prin intermediul acesteia. Nivelul de protecție ar trebui adaptat în consecință la tipul de serviciu prestat.

28. Furnizați informații suplimentare și îndrumări clienților dvs. cu privire la mijloacele tehnice pe care le pot utiliza pentru a se proteja împotriva riscurilor de insecuritate a datelor și a corespondenței (precum programe anti-spyware, paravane de protecție, tehnologie de criptare sau semnături digitale etc.).

29. Atunci când luați măsuri cu privire la comunicările utilizatorilor (de exemplu, când permiteți interceptarea sau monitorizarea mesajelor electronice ale utilizatorilor), acestea ar trebui întreprinse numai în cazul unei obligații legale, conform ordinelor sau instrucțiunilor specifice din partea unei autorități publice competente, în temeiul legii. Nu monitorizați activ conținutul comunicărilor din rețeaua dvs. Mai mult ca atât, ștergerea și modificarea corespondenței utilizatorilor (de exemplu, de către filtrele împotriva mesajelor nesolicitate) ar trebui să se facă cu consimțământul explicit al utilizatorilor până la activarea acestor filtre.

30. Nu dezvăluiți identitatea utilizatorilor, a datelor lor de trafic sau conținutul datelor accesate de aceștia unui terț decât în temeiul unei obligații legale sau ca urmare a unor ordine sau instrucțiuni specifice din partea autorităților publice competente, în conformitate cu legea. Cererile din afara țării cu privire la aceste aspecte trebuie soluționate prin intermediul autorităților competente din țara dvs.

31. Informați-vă clienții cu privire la împrejurările în care aveți obligația legală să le dezvăluiți identitatea, datele de conexiune sau de trafic la cererea organismelor de

aplicare a legii etc. Astfel de informații ar putea să fie furnizate în special de către asociațiile de ISP-uri, la care ați putea face trimitere. Dacă primiți o solicitare de a dezvălui astfel de date, asigurați-vă că verificați autenticitatea solicitării și că aceasta provine de la o autoritate competentă conform legii.

32. Nu colectați, nu prelucrați și nu stocați date despre utilizatori decât în cazul în care acest lucru este necesar în scopuri explicite, specifice și legitime, în conformitate cu legislația privind protecția datelor. Nu stocați datele pentru perioade mai lungi decât cele prevăzute de lege sau decât este necesar în vederea prelucrării lor.

33. Nu utilizați datele cu caracter personal ale utilizatorilor în scopuri promoționale sau de marketing decât în cazul în care aceștia, după ce au fost informați, și-au dat acordul, iar acest acord nu a fost revocat. Nu faceți publice datele cu caracter personal! O astfel de publicare poate încălca dreptul la viața privată al altor persoane și poate fi, de asemenea, interzisă prin lege.

Extrase din standardele existente ale Consiliului Europei relevante pentru rolurile și responsabilitățile ISP-urilor

RECOMANDAREA NR. R (99) 5 A COMITETULUI DE MINIȘTRI CĂTRE STATELE MEMBRE CU PRIVIRE LA PROTECȚIA VIEȚII PRIVATE PE INTERNET¹

ORIENTĂRI PENTRU PROTECȚIA PERSOANELOR ÎN CEEA CE PRIVEȘTE COLECTAREA ȘI PRELUCRAREA DATELOR CU CARACTER PERSONAL PE AUTOSTRĂZILE INFORMAȚIONALE, CARE POT FI ÎNCORPORATE ÎN CODURI DE CONDUITĂ SAU ANEXATE LA ACESTEA

III. Pentru furnizorii de servicii de Internet

1. Utilizați proceduri adecvate și tehnologii disponibile, preferabil cele deja certificate, pentru protejarea vieții private a persoanelor în cauză (chiar dacă nu utilizează Internetul), în special prin asigurarea integrității datelor și a confidențialității, precum și siguranței fizice și logice a rețelei și a serviciilor furnizate prin intermediul acesteia.
2. Informați utilizatorii cu privire la riscurile prezentate de utilizarea Internetului asupra vieții lor private înainte ca aceștia să se aboneze și să înceapă să utilizeze aceste servicii. Astfel de riscuri se referă la integritatea datelor, la confidențialitate, la securitatea rețelei ori la alte situații legate de viața privată, precum colectarea și înregistrarea ascunsă a datelor.
3. Informați utilizatorii cu privire la mijloacele tehnice legale pe care le pot folosi pentru a reduce riscurile privind securitatea datelor și a comunicațiilor, cum ar fi criptarea legală și semnăturile digitale. Oferiți astfel de mijloace tehnice la un preț stabilit în funcție de costuri, nu la un preț descurajant.
4. Înainte de a accepta abonarea și de a conecta utilizatorii la Internet, informați-i despre posibilitatea de a accesa Internetul în mod anonim, precum și de a utiliza ser-

1. Adoptată la 23 februarie 1999.

viciile și a plăți pentru ele în mod anonim (de exemplu, prin cartele de acces plătite în avans). Anonimatul complet poate intra în contradicție cu constrângerile legale. În aceste cazuri, în măsura în care este permis de lege, oferiți posibilitatea utilizării de pseudonime. Informați-i pe utilizatori cu privire la programele care le permit să efectueze căutări și să navigheze pe Internet în mod anonim. Proiectați-vă sistemul într-o manieră care evită sau minimizează utilizarea datelor cu caracter personal.

5. Nu citiți, nu modificați și nu ștergeți mesajele trimise altora.

6. Nu permiteți nicio interferență cu conținutul comunicărilor, cu excepția cazului în care aceasta este prevăzută de lege și este realizată de o autoritate publică.

7. Colectați, prelucrați și stocați datele despre utilizatori numai atunci când este necesar în scopuri explicite, specificate și legitime.

8. Comunicați date doar în cazurile prevăzute de lege.

9. Nu stocați datele pentru perioade mai lungi decât este necesar în vederea prelucrării.

10. Nu utilizați datele în scopuri promoționale sau de marketing decât în cazul în care persoana în cauză, în urma informării, nu a obiectat sau, în cazul prelucrării de date de trafic sau de date sensibile, aceasta și-a dat acordul în mod explicit.

11. Sunteți responsabil pentru utilizarea corespunzătoare a datelor. Pe pagina introductivă evidențiați o declarație clară privind politica dvs. de confidențialitate. Aceasta trebuie însoțită de un hyperlink către o explicație detaliată a practicii dvs. de confidențialitate. Înainte ca un utilizator să înceapă a folosi serviciile, atunci când vă vizitează site-ul și când solicită informații, oferiți date referitoare despre dvs., ce date colectați, prelucrați și stocați, în ce fel, cu ce scop și pentru cât timp le păstrați. Dacă este necesar, solicitați acordul. La cererea persoanei în cauză, corectați datele greșite imediat și ștergeți-le, dacă sunt excesive, neactualizate sau dacă nu mai sunt necesare și întrerupeți prelucrarea dacă utilizatorul obiectează. Notificați orice modificare terților cărora le-ați comunicat datele. Evitați colectarea datelor în secret.

12. Informațiile oferite utilizatorilor trebuie să fie exacte și actualizate.

13. Gândiți-vă de două ori înainte să publicați date pe propriul site! O astfel de publicare poate încălca dreptul la viața privată al altor persoane și poate fi, de asemenea, interzisă prin lege.

14. Înainte de a trimite orice date într-o altă țară, solicitați consiliere, de exemplu, de la autoritățile competente din țara dvs., pentru a vedea dacă transferul poate fi permis. Poate fi necesar să solicitați destinatarului să furnizeze garanțiile necesare asigurării protecției datelor.

DECLARAȚIA COMITETULUI DE MINIȘTRI CU PRIVIRE LA LIBERTATEA DE COMUNICARE PE INTERNET²

Principiul 6 - Responsabilitate limitată a furnizorilor de servicii pentru conținutul de pe Internet

Statele membre nu ar trebui să impună furnizorilor de servicii o obligație generală de monitorizare a conținutului de pe Internet pentru care oferă acces și pe care îl transmit sau îl stochează, nici de a cauta activ fapte sau circumstanțe ce indică o activitate ilegală.

Statele membre ar trebui să se asigure că furnizorii de Internet nu sunt responsabili pentru conținutul de pe Internet atunci când atribuțiile lor sunt limitate la transmiterea informațiilor sau furnizarea accesului la Internet, fapt stipulat de legea națională.

În cazurile în care atribuțiile furnizorilor de servicii sunt mai largi și aceștia stochează conținut care provine de la terți, statele membre îi pot considera co-responsabili, dacă nu acționează expeditiv pentru a retrage sau a opri accesul la informații sau servicii, de îndată ce aceștia iau cunoștință, după cum este definit de către legea națională, de natura lor ilegală, sau în cazul unei reclamații de despăgubiri, de fapte sau circumstanțe care evidențiază ilegalitatea activității sau a informației.

Atunci când se definesc conform legii naționale obligațiile furnizorilor de servicii, după cum a fost menționat în paragraful precedent, trebuie acordată grija corespunzătoare pentru respectarea libertății de exprimare a celor care au făcut ca informația să fie disponibilă pe Internet de la început, precum și dreptul corespunzător la informare al utilizatorilor.

În toate cazurile, limitările de responsabilitate sus menționate nu ar trebui să afecteze posibilitatea de a emite dispoziții prin care li se cere furnizorilor de servicii să înceteze sau să prevină, pe cât este posibil, încălcarea legii.

EXTRASE DIN EXPUNEREA DE MOTIVE PRIVIND DECLARAȚIA CU DESPRE LIBERTATEA DE COMUNICARE PE INTERNET

Principiul 6 - Responsabilitate limitată a furnizorilor de servicii pentru conținutul de pe Internet

Aici se stabilește că, în general, intermediarii din lanțul comunicării nu ar trebui să fie răspunzători pentru conținutul transmis prin intermediul serviciilor lor, cu excepția anumitor împrejurări speciale. Conform articolelor 12-15 ale Directivei privind comerțul electronic, exonerarea de răspundere ia în considerare diferitele tipuri de activități ale intermediarilor, și anume, furnizarea accesului la rețelele de comunicații, transmiterea de date și stocarea informațiilor. Gradul de răspundere depinde de posibilitățile furnizorilor de servicii de a controla conținutul și de faptul dacă aceștia

², Adoptată la data de 28 mai 2003.

au cunoștință de natura ilegală a acestuia. Limitarea răspunderii nu se aplică dacă intermediarii diseminează în mod intenționat conținut ilegal.

Primul paragraf – „Absența obligației generale în materie de supraveghere”

Acest paragraf se bazează pe articolul 15 din Directiva privind comerțul electronic. Statele membre nu trebuie să impună furnizorilor de servicii obligația generală de supraveghere a informațiilor de pe Internet la care oferă acces și pe care le transmit sau le stochează. Aceștia nu trebuie să fie supuși nici obligației generale de a căuta în mod activ fapte sau circumstanțe din care să rezulte că activitățile sunt ilegale, pentru a nu afecta libertatea de exprimare.

Acest paragraf al Principiului 6 nu împiedică autoritățile publice din statele membre să impună furnizorilor de servicii, în anumite cazuri, de exemplu, în cursul unei anchete penale, să supravegheze activitățile clienților lor.

Al doilea paragraf – „Simpla transmitere”

În cazul simplei transmiteri de informații sau a furnizării accesului la rețelele de comunicare, intermediarii nu ar trebui să fie răspunzători pentru conținutul ilegal. Atunci când rolul intermediarilor nu se limitează la acest lucru, îndeosebi atunci când inițiază transmiterea, selectează destinatarul transmiterii, selectează sau modifică informația transmisă, răspunderea acestora poate fi invocată.

Activitatea intermediarilor care este avută în vedere aici și care ar trebui exonerată de răspundere este uneori definită ca „simplă transmitere” (conform articolului 12 din Directiva privind comerțul electronic).

Al treilea paragraf – „Stocarea”

În cazul stocării de conținut care provine de la terți, intermediarii nu ar trebui, în general, să fie răspunzători (conform articolului 14 din Directiva privind comerțul electronic). Totuși, aceasta nu se aplică atunci când terțul se află sub controlul intermediarului, de exemplu, atunci când o agenție de presă are propriul server pe care stochează conținutul produs de jurnaliștii săi. Cu toate acestea, dacă furnizorul de servicii de stocare ia cunoștință de natura ilegală a conținutului de pe serverele sale sau, în cazul unei cereri de despăgubire, de fapte care indică o activitate ilegală, acesta poate fi, în mod rezonabil, considerat răspunzător. Condițiile specifice trebuie stabilite de legislația națională.

Al patrulea paragraf – „Procedurile de notificare și retragere” și libertatea de exprimare și informare”

Conform prevederilor paragrafului 3 al Principiului 6 din Declarație, furnizorii de servicii pot fi răspunzători, dacă nu acționează prompt pentru retragerea sau întreruperea accesului la informații și servicii atunci când iau cunoștință, conform legislației naționale, de natura ilegală a acestora. Este de așteptat ca statele membre să defi-

nească mai detaliat nivelul cunoștințelor pe care trebuie să le aibă furnizorii de servicii înainte de a fi considerați răspunzători. În această privință, așa-numitele proceduri de „notificare și retragere” sunt foarte importante. Totuși, statele membre ar trebui să fie precaute în ceea ce privește tragerea la răspundere a furnizorilor de servicii care nu răspund la o astfel de notificare. Întrebările privind nelegalitatea anumitor materiale sunt adesea complicate și este cel mai bine să fie soluționate de instanțele de judecată. Dacă furnizorii de servicii acționează prea rapid pentru a înlătura conținutul după ce primesc o reclamație, acest lucru poate fi periculos din perspectiva libertății de exprimare și informare. Astfel, un conținut perfect legitim ar putea fi suprimat de teama răspunderii în fața legii.

Al cincilea paragraf – “Posibilitatea de a interveni cu acțiuni în încetare rămâne intactă”

Se subliniază, în conformitate cu articolele 12-14 ale Directivei privind comerțul electronic, că, în pofida limitărilor de răspundere menționate mai sus, posibilitatea de a interveni cu acțiuni în încetare în cazul în care furnizorilor de servicii li se solicită să pună capăt sau să prevină încălcarea legii, în măsura în care este posibil, rămâne intactă.

DECLARAȚIA COMITETULUI DE MINIȘTRI CU PRIVIRE LA DREPTURILE OMULUI ȘI STATUL DE DREPT ÎN SOCIETATEA INFORMAȚIONALĂ³

În ceea ce privește măsurile de autoreglementare și coreglementare care au ca scop să susțină libertatea de exprimare și comunicare, actorii din sectorul privat sunt încurajați să abordeze în mod decisiv următorul aspect:

- cenzura privată (cenzura ascunsă) de către furnizorii de servicii de Internet, de exemplu, blocarea sau îndepărtarea conținutului, din proprie inițiativă sau la solicitarea unei terțe părți.

RECOMANDAREA NR. REC (2007) 11 A COMITETULUI DE MINIȘTRI CĂTRE STATELE MEMBRE CU PRIVIRE LA PROMOVAREA LIBERTĂȚII DE EXPRIMARE ȘI INFORMARE ÎN NOUL MEDIU DE INFORMARE ȘI COMUNICARE⁴

Statele membre, sectorul privat și societatea civilă sunt încurajate să dezvolte standarde și strategii comune pentru promovarea transparenței și furnizarea de informații, îndrumare și asistență utilizatorilor individuali de tehnologii și servicii, îndeosebi în următoarele situații:

....

vii. eliminarea conținutului considerat ilegal cu privire la considerente legate de statul de drept;

3. Adoptată la data de 13 mai 2005.

4. Adoptată la data de 26 septembrie 2007.

RECOMANDAREA NR. REC (2007) 16 A COMITETULUI DE MINIȘTRI CĂTRE STATELE MEMBRE CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE PROMOVARE A VALORII SERVICIULUI PUBLIC PE INTERNET⁵

Statele membre ar trebui să adopte sau să dezvolte politici pentru menținerea și, dacă este posibil, consolidarea protecției drepturilor omului și respectarea statului de drept în societatea informațională. În acest sens, ar trebui să se acorde o atenție deosebită următoarelor:

- dreptului la viața privată și la corespondența privată pe Internet și în utilizarea altor tehnologii TIC, inclusiv respectarea voinței utilizatorilor de a nu-și divulga identitatea, promovat prin încurajarea utilizatorilor individuali și a furnizorilor de servicii și conținut pe Internet să poarte responsabilitatea comună pentru aceasta.

Statele membre ar trebui să promoveze dezbaterile publice privind responsabilitățile factorilor din sectorul privat, cum ar fi furnizorii de servicii de Internet, furnizorii și utilizatorii de conținut și să-i încurajeze pe aceștia - în interesul procesului și dezbaterii democratice și al protecției drepturilor altor persoane - să ia măsuri de autoreglementare și de altă natură pentru creșterea calității și fiabilității informațiilor de pe Internet și să promoveze exercitarea responsabilității profesionale, în special în ceea ce privește stabilirea, asigurarea conformității cu normele de conduită și monitorizarea respectării acestora.

RECOMANDAREA NR. CM/REC (2008) 6 CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE PROMOVARE A RESPECTĂRII LIBERTĂȚII DE EXPRIMARE ȘI DE INFORMARE ÎN RAPORT CU FILTRELE PE INTERNET

Comitetul de Miniștri, în temeiul articolului 15 litera (b) din Statutul Consiliului Europei,

Având în vedere faptul că obiectivul Consiliului Europei este de a realiza o mai mare unitate între membrii săi în scopul protejării și îndeplinirii idealurilor și principiilor ce constituie patrimoniul comun al acestora;

Reamintind faptul că statele părți la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția europeană a drepturilor omului - STE nr. 5) s-au angajat să asigure pentru toate persoanele din jurisdicția lor drepturile omului și libertățile fundamentale definite în Convenție;

Reafirmând angajamentul statelor membre față de dreptul fundamental la libertatea de exprimare și dreptul de a primi și a transmite informații și idei fără o ingerință din partea autorităților publice și fără a ține cont de frontiere, așa cum se garantează prin articolul 10 din Convenția europeană a drepturilor omului;

5. Adoptată la data de 7 noiembrie 2007.

Cunoscând faptul că orice intervenție din partea statelor membre care interzice accesul la un anumit conținut de pe Internet poate constitui o restrângere a libertății de exprimare și a accesului la informații în mediul online și că o astfel de restrângere ar trebui să se realizeze cu îndeplinirea condițiilor de la articolul 10 alineatul (2) din Convenția europeană a drepturilor omului și cu respectarea jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului;

Reamintind, în acest sens, Declarația privind drepturile omului și statul de drept în societatea informațională, adoptată de către Comitetul de Miniștri pe data de 13 mai 2005, conform căreia statele membre ar trebui să mențină și să consolideze măsurile legale și practice de prevenire a cenzurării de stat și private;

Reamintind Recomandarea Rec(2007)11 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre cu privire la promovarea libertății de exprimare și informare în noul mediu informațional și comunicațional, conform căreia statele membre, sectorul privat și societatea civilă sunt încurajate să elaboreze standarde și strategii comune pentru promovarea transparenței și a furnizării de informații, orientări și asistență utilizatorilor individuali ai tehnologiilor și serviciilor privind, printre altele, blocarea accesului la/și filtrarea conținutului și a serviciilor sub aspectul dreptului de a primi și a transmite informații;

Observând că utilizarea voluntară și responsabilă a filtrelor de pe Internet (produse, sisteme și măsuri pentru blocarea sau filtrarea conținutului de pe Internet) poate promova încrederea și securitatea pe Internet a utilizatorilor, în special a copiilor și a tinerilor, cunoscând totodată faptul că utilizarea unor astfel de filtre poate avea un impact asupra dreptului la libertatea de exprimare și informare, care este protejat prin articolul 10 din Convenția europeană a drepturilor omului;

Reamintind Recomandarea Rec(2006)12 a Comitetului de Miniștri privind pregătirea copiilor pentru noul mediu al informației și comunicațiilor, care subliniază importanța strategiilor de formare și dezvoltare a competenței informaționale pentru copii pentru a le permite acestora să înțeleagă și să abordeze mai bine conținutul (de exemplu, violența și autovătămarea, pornografia, discriminarea și rasismul) și comportamentele (cum ar fi ademenirea, intimidarea, hărțuirea sau urmărirea), care comportă risc de vătămare, prin aceasta promovându-se un sentiment mai puternic de încredere, bunăstare și respectare a altor persoane în noul mediu informațional și comunicațional;

Având convingerea că este necesar să se obțină certitudinea că utilizatorii sunt sensibilizați, înțeleg și pot utiliza, ajusta și controla în mod eficient filtrele conform nevoilor lor individuale;

Reamintind Recomandarea Rec(2001)8 a Comitetului de Miniștri despre autoreglementarea cu privire la conținutul informatic (autoreglementare și protecția utilizatorului împotriva conținutului ilegal și vătămător cu privire la serviciile noi de comunicare și informare), care încurajează etichetarea neutră a conținutului pentru a permite utilizatorilor să emită propriile judecăți de valoare cu privire la un astfel de conținut și dezvoltarea unei serii ample de instrumente de căutare și profiluri de

filtrare care să ofere utilizatorilor posibilitatea de a selecta conținutul pe baza unor descriptori de conținut;

Fiind conștient de valoarea serviciului public al Internetului, care este înțeleasă în sensul apelării semnificative de către oameni la Internet ca instrument esențial pentru activitățile lor cotidiene (comunicare, informare, cunoaștere, tranzacții comerciale, divertisment), și de așteptarea legitimă care decurge din aceasta ca serviciile de Internet să fie accesibile, rezonabile, sigure, fiabile și cu caracter permanent și, reamintind în acest sens Recomandarea Rec(2007)16 a Comitetului de Miniștri cu privire la măsurile de promovare a valorii serviciului public pe Internet;

Reamintind Declarația Comitetului de Miniștri cu privire la libertatea de comunicare pe Internet din 28 mai 2003, care subliniază faptul că autoritățile publice nu ar trebui, prin măsuri de blocare sau filtrare generală, să refuze accesul publicului la informații și la alte comunicații pe Internet, fără a ține cont de frontiere, însă aceasta nu împiedică instalarea de filtre pentru protecția minorilor, în special în locuri accesibile acestora, cum ar fi școlile sau bibliotecile;

Reafirmând angajamentul statelor membre față de dreptul tuturor persoanelor la viața privată și la secretul corespondenței, care este protejat prin articolul 8 din Convenția europeană a drepturilor omului, și reamintind Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (STE nr. 108) și Protocolul adițional la aceasta cu privire la autoritățile de control și fluxul transfrontalier al datelor (STE nr. 181), precum și Recomandarea nr.R(99)5 a Comitetului de Miniștri cu privire la protecția vieții private pe Internet,

Recomandă statelor membre să adopte standarde și strategii comune cu privire la filtrele pe Internet pentru a promova exercitarea deplină și beneficierea de dreptul la libertatea de exprimare și informare și de drepturile și libertățile conexe din Convenția europeană a drepturilor omului, în special prin:

- luarea de măsuri în privința filtrelor de pe Internet conform orientărilor prevăzute în anexa la prezenta recomandare;
- aducerea acestor orientări la cunoștința tuturor părților interesate relevante din sectorul public și privat, în special a celor care proiectează, utilizează (instalează, activează, dezactivează și implementează) și monitorizează filtre pe Internet, precum și a societății civile, pentru ca aceștia să contribuie la punerea în aplicare a respectivelor orientări.

ANEXA LA RECOMANDAREA CM/REC (2008) 6: ORIENTĂRI

Utilizarea și controlarea filtrelor de pe Internet pentru exercitarea deplină și beneficierea de dreptul la libertatea de exprimare și de informare

Cunoașterea, înțelegerea și capacitatea utilizatorilor de a utiliza filtrele de pe Internet în mod eficient reprezintă factori-cheie care le permit acestora să exercite pe deplin și să se bucure de drepturile omului și de libertățile fundamentale, în special

dreptul la libertatea de exprimare și de informare, și să participe activ la procesele democratice. Atunci când se confruntă cu filtre, utilizatorii trebuie să fie informați cu privire la starea activă a unui filtru și, după caz, să poată identifica și controla nivelul de filtrare la care este supus conținutul pe care aceștia îl accesează. Mai mult, aceștia ar trebui să aibă posibilitatea de a contesta blocarea sau filtrarea conținutului și de a căuta clarificări și remedii.

În colaborare cu sectorul privat și cu societatea civilă, statele membre ar trebui să se asigure de faptul că utilizatorii sunt sensibilizați cu privire la filtrele activate și, după caz, le pot activa și dezactiva, precum și că aceștia pot fi asistați pentru modificarea nivelului de filtrare în acțiunile lor, în special prin:

- i. dezvoltarea și promovarea unui nivel minim de informare pentru utilizatori pentru a le permite acestora să identifice momentul în care s-a activat filtrarea și să înțeleagă modul și criteriile conform cărora funcționează filtrarea (de exemplu, liste negre, liste albe, blocarea după cuvinte-cheie, clasificarea conținutului etc. ori o combinație a acestora);
- ii. dezvoltarea unor niveluri minime și a unor standarde pentru informațiile oferite utilizatorului pentru a explica de ce a fost filtrat un anumit tip de conținut;
- iii. revizuirea și actualizarea regulată a filtrelor pentru eficientizarea lor, asigurarea proporționalității și caracterului legitim al acestora în legătură cu scopul prevăzut;
- iv. asigurarea de informații și orientări clare și concise cu privire la anularea manuală a unui filtru activat, mai exact, cine să fie contactat atunci când conținutul pare a fi blocat în mod nerezonabil, precum și prezentarea motivelor care pot permite anularea unui filtru pentru un anumit tip de conținut sau pentru un Localizator resurse uniforme (URL);
- v. asigurarea faptului că un conținut filtrat din greșeală sau în mod eronat poate fi accesat fără dificultăți și într-un termen rezonabil;
- vi. promovarea inițiativelor de sensibilizare cu privire la responsabilitățile sociale și etice ale acelor actori care proiectează, utilizează și monitorizează filtre ținând cont de dreptul la libertatea de exprimare și informare, de dreptul la viața privată și de participarea activă la viața publică și la procesele democratice;
- vii. sensibilizarea cu privire la eventualele îngrădiri ale libertății de exprimare și de informare și ale dreptului la viața privată care decurg din utilizarea filtrelor și cu privire la nevoia de a asigura proporționalitatea unor astfel de îngrădiri;
- viii. facilitarea unui schimb de experiențe și bune practici cu privire la proiectarea, utilizarea și monitorizarea filtrelor;
- ix. încurajarea predării de cursuri de formare pentru administratorii de rețea, părinți, educatori și alte persoane care utilizează și monitorizează filtre;
- x. promovarea și cooperarea cu inițiativele existente pentru a promova utilizarea responsabilă a filtrelor conform drepturilor omului, democrației și statului de drept;

- xi. promovarea standardelor de filtrare și a reperelor pentru a ajuta utilizatorii în utilizarea și asigurarea celui mai bun control al filtrelor.

În acest context, societatea civilă ar trebui să fie încurajată să sensibilizeze utilizatorii cu privire la eventualele beneficii și pericole asociate filtrelor. Aici ar trebui să se includă promovarea importanței și a semnificației accesului liber și neîngrădit la Internet pentru ca fiecare utilizator individual să poată să exercite pe deplin și să se bucure de drepturile omului și de libertățile fundamentale, în special de dreptul la libertatea de exprimare și de informare și de dreptul la viața privată, precum și să participe în mod eficient la viața publică și la procesele democratice.

Filtrarea adecvată pentru copii și tineri

Internetul a determinat creșterea semnificativă a numărului și a diversității de idei, informații și opinii pe care oamenii le pot primi și transmite în cadrul exercitării dreptului lor la libertatea de exprimare și informare fără o ingerință din partea autorităților publice și fără a ține cont de frontiere. În același timp, acesta a crescut volumul de conținut disponibil imediat care comportă risc de vătămare, în special pentru copii și tineri. Pentru a îndeplini cerința de legitimitate și obligația statelor membre de a proteja copiii și tinerii de conținutul care comportă risc de vătămare, utilizarea proporțională a filtrelor poate constitui un mijloc adecvat de încurajare a accesului la Internet și a utilizării lui cu încredere, acesta putând fi complementar altor strategii de abordare a conținutului vătămător, cum ar fi dezvoltarea și asigurarea competenței informaționale.

În acest context, statele membre ar trebui:

- i. să faciliteze dezvoltarea de strategii pentru identificarea conținutului care comportă risc de vătămare pentru copii și tineri, ținând cont de diversitatea culturilor, a valorilor și a opiniilor;
- ii. să coopereze cu sectorul privat și cu societatea civilă pentru a evita protecția exagerată a copiilor și a tinerilor, printre altele, prin susținerea cercetării și a dezvoltării pentru realizarea de filtre „inteligente” care să țină cont de contextul în care se oferă informațiile (de exemplu, prin distingerea conținutului dăunător în sine de trimiterile neproblematică la acesta, așa cum se constată pe site-urile web științifice);
- iii. să faciliteze și să promoveze inițiative care ajută părinții și educatorii în selecția și utilizarea unor filtre adecvate pe criterii de dezvoltare-vârstă pentru copii și tineri;
- iv. să informeze copiii și tinerii în legătură cu beneficiile și pericolele conținutului de pe Internet și cu filtrarea acestuia în cadrul strategiilor de educație media-tică din educația formală și informală.

Mai mult, sectorul privat ar trebui încurajat:

- i. să dezvolte filtre „inteligente”, care să asigure o filtrare adecvată pe criterii de dezvoltare-vârstă și care să poată fi adaptată pentru a urmări evoluția și vâr-

sta copilului, în același timp asigurându-se că filtrarea nu se realizează atunci când conținutul nu este considerat vătămător și neadecvat pentru grupul pe care filtrul a fost activat să îl protejeze;

- ii. să coopereze cu organisme de autoreglementare și co-reglementare în vederea dezvoltării de standarde pentru sisteme de clasificare adecvate pe criterii de dezvoltare-vârstă în cazul conținutului care comportă risc de vătămare, ținând cont de diversitatea culturilor, a valorilor și a opiniilor;
- iii. să dezvolte, în colaborare cu societatea civilă, etichete comune de filtrare pentru a ajuta părinții și educatorii să facă alegeri în cunoștință de cauză atunci când achiziționează filtre și să ateste faptul că acestea respectă anumite cerințe de calitate;
- iv. să promoveze interoperabilitatea sistemelor pentru clasificarea individuală a conținutului de către furnizori și să ajute la creșterea gradului de sensibilizare în legătură cu eventualele beneficii și pericole ale unor astfel de modele de clasificare.

Mai mult, societatea civilă ar trebui să fie încurajată:

- i. să dezbată și să facă schimb de experiență și cunoștințe în procesul de evaluare și sensibilizare cu privire la dezvoltarea și utilizarea de filtre ca măsură de protecție pentru copii și tineri;
- ii. să monitorizeze și să analizeze regulat utilizarea și impactul filtrelor pentru copii și tineri, ținându-se cont în special de eficacitatea acestora și de contribuția lor la exercitarea și beneficierea de drepturile și libertățile garantate prin articolul 10 și de alte dispoziții ale Convenției europene a drepturilor omului.

Utilizarea și aplicarea de filtre pe Internet de către sectorul public și privat

Fără a aduce atingere importanței capacității utilizatorilor în folosirea și controlarea filtrelor, așa cum s-a menționat anterior, și observând valoarea mai mare a Internetului ca serviciu public, actorii publici de la toate nivelurile (cum ar fi administrațiile, bibliotecile și instituțiile de învățământ), care introduc sau utilizează filtre atunci când prestează servicii publice, ar trebui să asigure respectarea pe deplin a dreptului tuturor utilizatorilor la libertatea de exprimare și informare și a dreptului lor la viața privată și la secretul corespondenței.

În acest context, statele membre ar trebui:

- i. să se abțină de la filtrarea conținutului de pe Internet din rețelele de comunicații electronice operate de actori publici din alte motive decât cele prevăzute la articolul 10 alineatul (2) din Convenția europeană a drepturilor omului, așa cum este acesta interpretat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului;
- ii. să garanteze faptul că măsurile generale naționale de blocare sau filtrare sunt introduse de către stat doar dacă sunt îndeplinite condițiile articolului 10 alineatul (2) din Convenția europeană a drepturilor omului. Astfel de acțiuni

din partea statului ar trebui să fie realizate doar dacă filtrarea se referă la un conținut specific și clar identificabil, dacă o autoritate națională competentă a luat o decizie cu privire la ilegalitatea acestuia, iar decizia în cauză poate fi reexaminată de către un tribunal independent și imparțial sau de către un organism de reglementare conform cerințelor articolului 6 din Convenția europeană a drepturilor omului;

- iii. să introducă, dacă este cazul și necesar, dispoziții în baza legii naționale pentru prevenirea abuzului intenționat de filtre pentru îngrădirea accesului cetățenilor la conținutul legal;
- iv. să se asigure de evaluarea tuturor filtrelor înainte și în timpul implementării lor pentru a asigura faptul că efectele filtrării sunt proporționale cu scopul restrângerii și, prin urmare, necesare într-o societate democratică, pentru a evita blocarea nejustificată a oricărui conținut;
- v. să prevadă mijloace eficiente și imediat accesibile pentru căi de atac și reparare, inclusiv suspendarea filtrelor, în cazurile în care utilizatorii și/sau autorii conținutului pretind că respectivul conținut a fost blocat în mod nerezonabil;
- vi. să evite blocarea universală și generală a conținutului ofensator sau vătămător pentru utilizatorii care nu fac parte din grupul pe care filtrul a fost activat să-l protejeze, precum și a conținutului ilegal pentru utilizatorii care demonstrează în mod justificat că au un interes legitim sau trebuie să acceseze un astfel de conținut în împrejurări excepționale, în special în scopuri de cercetare;
- vii. să asigure respectarea dreptului la viața privată și a secretului corespondenței în utilizarea și aplicarea de filtre, precum și la utilizarea datelor cu caracter personal introduse, înregistrate și prelucrate prin intermediul filtrelor doar în scopuri legitime și necomerciale.

Mai mult, statele membre și sectorul privat sunt încurajate:

- i. să evalueze și să revizuiască regulat eficacitatea și proporționalitatea cu privire la introducerea de filtre;
- ii. să consolideze informarea și îndrumarea utilizatorilor care fac obiectul filtrelor în rețele private, inclusiv informarea în legătură cu existența și motivele utilizării unui filtru, precum și cu criteriile pe baza cărora funcționează filtrul;
- iii. să colaboreze cu utilizatorii (clienți, angajați etc.) pentru îmbunătățirea transparenței, a eficienței și a proporționalității filtrelor.

În acest context, societatea civilă ar trebui să fie încurajată să urmărească dezvoltarea și aplicarea de filtre de către actorii-cheie din sectorul de stat și privat în egală măsură. Aceasta ar trebui, dacă este cazul, să facă apel la statele membre și, respectiv, la sectorul privat, pentru a asigura și a facilita dreptul tuturor utilizatorilor la libertatea de exprimare și informare, în special în ceea ce privește libertatea acestora de a primi informații fără ingerința autorităților publice și fără a ține cont de frontiere în noul mediu informațional și comunicațional.

Consiliul Europei și Uniunea Europeană

A acționează împreună pentru a promova drepturile omului, democrația și statul de drept. Consiliul Europei (CoE) și Uniunea Europeană (UE) sunt organizații separate, cu roluri diferite, dar complementare.

- ▶ Consiliul Europei cooperează cu cele 47 de state membre ale sale pentru a consolida drepturile omului și democrația pe întregul continent și dincolo de acesta.
- ▶ UE are în vedere atât economic, cât și politic, cele 28 de state membre ale sale, prin armonizarea legislației și a practicilor în anumite domenii de politici.
- ▶ UE a creat Parteneriatul Estic în scopul cooperării mai strânse cu vecinii săi din Europa de Est: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina.
- ▶ Cele două organizații conlucrează strâns, în domeniile de interes comun, în special în materia de promovare a drepturilor omului și a democrației în Europa și în regiunile învecinate.
- ▶ Cooperarea dintre Uniunea Europeană și Consiliul Europei permite fiecărei organizații să beneficieze de competențele specifice ale celeilalte, astfel susținându-se reciproc în activitatea lor.

Cele 47 de state membre ale Consiliului Europei:

Albania, Andorra, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belgia, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Cipru, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Georgia, Germania, Grecia, Ungaria, Islanda, Irlanda, Italia, Letonia, Liechtenstein, Lituania, Luxemburg, Malta, Republica Moldova, Monaco, Muntenegru, Olanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Federația Rusă, San Marino, Serbia, Republica Slovacă, Slovenia, Spania, Suedia, Elveția, Fosta Republică Iugoslavă, Macedonia, Turcia, Ucraina, Marea Britanie.

Cele 28 de state membre ale Uniunii Europene:

Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Republica Cipru, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord.

Consiliul Europei este organizația principală a continentului în privința drepturilor omului. Ea cuprinde 47 de state membre, inclusiv cele 28 ale Uniunii Europene. Toate statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, un tratat conceput în scopul protejării drepturilor omului, democrației și statului de drept.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează implementarea Convenției în statele membre.

Uniunea Europeană reprezintă un parteneriat economic și politic unic între 28 de țări democratice europene.

Obiectivele sale sunt promovarea păcii, prosperității și libertății pentru cei 500 de milioane de cetățeni – într-o lume mai bună și sigură. Pentru ca acestea să se întâmple, țările membre UE au înființat organisme care să conducă și să adopte legislația UE. Principalele organisme sunt Parlamentul European (care reprezintă cetățenii Europei), Consiliul Uniunii Europene (care reprezintă guvernele naționale) și Comisia Europeană (care reprezintă interesele comune ale UE).

www.coe.int

<http://europa.eu>

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE